

ASMENINIŲ DOKUMENTŲ TVARKYMAS: TIKĖKIMĖS GERIAUSIO, BET BŪKIME PASIRUOŠĘ VISKAM

Nuo pat gimimo kiekvieno mūsų gyvenimas yra neatsiejamai susijęs su dokumentais. Su asmeniniais ir verslo įsipareigojimais, su dokumentais, išduodamais įvairių valdžios institucijų, gydymo įstaigų, bankų sąskaitomis ir daugeliu kitų kasdieninio gyvenimo detalėmis greitai apaugančių ir, atrodo, ne tokių jau reikšmingų dalykų.

Dauguma žmonių puikiai žino ir gali iškart pasakyti, kokiam banke turi asmeninę sąskaitą ir kur laiko čekių knygelę. Kita vertus, visų per ilgus metus sukauptų asmeninių dokumentų tvarkymas gali pasirodyti ne tokia jau paprasta užduotis. Pabandykite staiga prisiminti, kur nukišote užpraeitų metų mokesčių dokumentus ar kada paskutinį kartą matėte savo vidurinės mokyklos baigimo diplomą. Net jei maždaug žinote, kur, prireikus, galėtumėte ieškoti šių dokumentų, privalote savęs paklausti, ar to pakanka, kad, tarkime, stichinės nelaimės atveju būtumėte pasirengę išsaugoti savo tapatybę, turtą bei sveikatą.

Pagyvenusiems žmonėms tvarkyti įvairius finansinius, medicininius bei teisinius dokumentus paprastai padeda giminės ar profesionalūs patarėjai. Deja, dažnai net ir šie patikėtiniai beveik nenučiuokia apie visus Jūsų turimus dokumentus, svarbius asmeninius duomenis bei jų laikymo vietą. Todėl, atsitikus kam nors netikėto, Jūsų artimiesiems yra didelė tikimybė turėti nemažai papildomų rūpesčių. Norint to išvengti, kiekvienam būtų naudinga turėti tinkamai sutvarkytą asmeninę bylą – visų pagrindinių dokumentų saugyklą, kurios laikymo vietą žinotumėte Jūs ir kas nors iš artimųjų. Joje turėtų būti sukaupti visi duomenys bei dokumentų kopijos – asmeniniai (įrodantys tapatybę bei biografinius), medicininiai (dėl draudimo, persirgtų ligų, vartojamų vaistų ir pan.), finansiniai (banko sąskaitų, paskolų, mokėtų mokesčių ir pan.), taip pat – testamentų kopijos bei įgaliojimai. Šioje byloje taip pat turi būti surašyta, kur, prireikus, galima rasti visų dokumentų originalus.

Asmeniniai dokumentai bei duomenys, kuriuos reikėtų įtraukti į asmens bylą:

- Tapatybės dokumentai (įrodantys Jūsų vardą, adresą, gimimo datą bei visas turėtas pavardes, Social Security numerį – pasas, vairuotojo teisės, gimimo, mirties bei santuokos liudijimai ir pan.)
- Išsilavinimą bei karinės tarnybos atlikimą įrodantys dokumentai
- Sudarykite visų darbuotojų sąrašą su jų kontaktiniais duomenimis bei datomis, kada ten dirbote
- Informacija apie priklausymą visuomeninėms bei religinėms organizacijoms, tų organizacijų kontaktiniai duomenys
- Artimiausių giminaičių, draugų sąrašas su jų kontaktine informacija, taip pat – informacija apie gydytojus, teisinius patarėjus ir pan.
- Įvairūs įgaliojimai (Power of Attorney, Living Wills ir pan.)
- Ant atskiro lapo surašykite, kur laikote savo bei sutuoktinio testamentą (nebūtina atskleisti jo turinio), taip pat, jei norite, pateikite nurodymus dėl laidotuvių. Turėkite omenyje, jog testamentą originalas (Jūsų pasirašytas ir patvirtintas liudininkų) yra vienintelis dokumentas, leisiantis paveldėtojams pareikšti teises į jiems paliktą turtą. Kopijos tam netinka. Jei nebus galima rasti testamentą

originalo, įstatymai numato, jog automatiškai bus laikoma, jog Jūs jį specialiai sunaikinate, nes persigalvojote dėl to, kas jame buvo surašyta. Geriausia išeitis būtų testamentą originalą saugoti specialiose saugyklose ar pas savo advokatą.

- Dokumentai, kurie nurodo, kas turi teisę perimti Jūsų pensijinius fondus (retirement accounts) – kadangi testamentą pagalba šie fondai nėra tvarkomi, būtina turėti formų, išduodamų organizacijų, tvarkančių Jūsų pensijinius fondus, kopijas, kuriose įrašyti paveldėtojai (beneficiaries).

Medicininiai dokumentai:

- Gydytojų, vaistinių, ligoninių kontaktiniai duomenys
- Specialiai surašyta šeimos bei asmeninė ligų istorija (apie persirgimas ligas, operacijas, paveldėjimo faktorius, alergijas, skiepus)
- Medicininio draudimo informacija

Finansiniai dokumentai:

- Nekilnojamojo turto nuosavybės bei paskolų mokėjimo dokumentai
- Informacija apie Social Security (uždirbtus kreditus bei sumokėtus mokesčius)
- Arskirame sąraše išvardinkite savo pajamų šaltinius, surašykite visas turimas banko bei kredito kortelių sąskaitas (galite nepateikti numerių, bet būtinai nurodykite bankų kontaktinę informaciją – prirėikus, bus galima surasti Jūsų duomenis pagal Social Security numerį)
- Informacija apie investicijas, taip pat – apie turimas paskolas.
- Draudimo polisai – automobilių, gyvybės, sveikatos
- Mokesčių dokumentai (tax returns) – jei turite, visų paskutiniųjų šešerių metų. Taip pat – mokėtų nuosavybės mokesčių įrodymai.
- Automobilių nuosavybės liudijimai (Certificate of Title) bei jų registracijos dokumentai
- Jei laikote kokius nors dokumentus ar daiktus banko saugyklose (safe deposit box), nurodykite, kur jos yra ir kur yra raktai nuo jų. Taip pat smulkiai išvardinkite visus jose laikomus daiktus. Nurodykite, kur laikote šeimos relikvijas, brangenybes ir pan. Taip pat, jei norite, galite sudaryti viso turimo turto inventorių.

Sudarytą asmens bylą laikykite slaptoje vietoje, tačiau praneškite bent vienam asmeniui, kuriuo visiškai pasitikite, kur ji yra. Originalius dokumentus laikykite atskirai, geriausia – specialiai įsigytame ugniai atpariame seife atokioje vietoje namuose ar banko saugykloje. Galite neabejoti, jog tvarkingai laikomi dokumentai bei išsamios asmens bylos turėjimas labai pagelbės įvairiausiose situacijose tiek Jums patiems, tiek Jūsų artimiesiems.

Pagal amerikiečių spaudą parengė Vaida Maleckaitė.